

**Alueiden komitean lausunto ”Ilmasto- ja energiapolitiikan puitteet vuosille 2020–2030”**

(2014/C 415/04)

<b>Esittelijä</b>	Annabelle Jaeger (FR, PES) Provence-Alpes Côte d’Azurin aluevaltuuston jäsen
<b>Viiteasiakirja</b>	Euroopan komission lausuntopyyntökirje 12. helmikuuta 2014

**I POLIITTISET SUOSITUKSET**

## ALUEIDEN KOMITEA

ottaa huomioon hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin (IPCC) esittämät uusimmat tieteelliset tiedot ilmaston lämpenemisen hälyttävästä kiihtymisestä ja sen vaikutuksista sekä alueiden komitean aikaisemman lausunnon (CDR 5810/2013), jonka hengessä se

- kehottaa EU:ta asettamaan vuodeksi 2030 seuraavat kolme sitovaa ilmasto- ja energiatavoitetta:
  - kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen 50 prosenttia verrattuna vuoteen 1990
  - uusiutuvien energialähteiden osuuden nostaminen 40 prosenttiin; tavoite jaetaan kansallisiin alatavoitteisiin
  - primaarienergian kulutuksen väheneminen 40 prosenttia verrattuna vuoteen 2005 tehokkuushyötyjen ansiosta; myös tämä tavoite jaetaan kansallisiin alatavoitteisiin.

Nämä kolme tavoitetta ovat välttämättömiä, jotta yli kahden asteen katastrofaalinen lämpeneminen voidaan vielä välttää ja jotta EU:n pitkän aikavälin tavoite (kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen 80–95 prosenttia) on mahdollista saavuttaa.

2. muistuttaa Eurooppa-neuvoston 20.–21. maaliskuuta 2014 antamista päätelmistä, joissa valtion- ja hallitusten päämiehet sopivat tekensä viimeistään lokakuussa 2014 päätöksen uudesta poliittisesta kehyksestä. Alueiden komitea odottaa, että päätökseen sisältyy kunnianhimoisia tavoitteita. Komitea on tässä yhteydessä huolissaan siitä, että Euroopan komission tähän asti esittämät ehdotukset ovat liian vaatimattomia esitettyjen prosenttimäärien osalta, koska tavoitteita on noudatettava ainoastaan EU-tasolla, sekä ehdotetun hallintorakenteen suhteen.

3. katsoo, että nämä kolme tavoitetta ovat teknisesti saavutettavissa ja hyödyttäisivät Euroopan taloutta. Ne ovat edellytyksenä pitkän aikavälin pysyvälle visiolle, joka tarjoaa Euroopalle kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisen, varman ja turvatuun tulevaisuuden energia-alalla.

4. katsoo, että EU:n tulisi lisäksi asettaa nettopäästöille lähes nollatavoite, joka olisi saavutettava vuoteen 2050 mennessä. Samalla on kuitenkin huolehdittava siitä, että estetään energiaköyhyyden paheneminen entisestään. Sen lisäksi, että on jatkuvasti vähennettävä kasvihuonekaasupäästöjä, on vahvistettava tutkimus- ja kehittämistoimia hiilidioksidin poistamiseksi ilmakehästä sekä edistettävä sellaisten ratkaisujen roolia, jotka perustuvat hiilidioksidin luonnolliseen sitoutumiseen.

5. toteaa, että EU olisi näiden tavoitteiden hyväksymisen pohjalta valmis neuvottelemaan maailmanlaajuisesta ilmastopuhtauksesta Pariisissa marras-joulukuussa 2015 järjestettävää, ilmastonmuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen (UNFCCC) osapuolten 21. kokousta (COP 21) silmällä pitäen, etenkin jos EU ilmoittaisi aikomuksensa YK:n puitesopimuksen mukaisiksi kansallisiksi osuuksiksi mahdollisimman pian ja viimeistään maaliskuun 2015 lopussa.

**A. Hallinto**

6. suosittaa, että ehdotettu uusi energiapolitiikan hallintojärjestelmä tukeutuu 2020-paketiista saatuun kokemukseen, mikä muun muassa tarkoittaa sitovien tavoitteiden asettamista EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla ja jäsenvaltioiden tekemistä tilivelvollisiksi niiden täyttämistä. Tästä syystä komitea katsoo, että ehdotettu yhteistyöhön perustuva lähestymistapa, jossa tavoitteet asetetaan ainoastaan EU:n tasolle, ei tarjoa riittävästi kannustimia näiden tavoitteiden täyttämiseksi ja tasoltaan kunnianhimoisempien tulosten saavuttamiseksi.

7. pitää ehdottoman välttämättömänä, että uusiutuvan energian lisäämistä ja energiankulutuksen vähentämistä koskevat kansalliset tavoitteet vahvistetaan sitovasti kullekin jäsenvaltiolle ja että valtiot laativat niiden toteuttamiseksi alueellisia ja paikallisia strategioita, mikä olisi paitsi tehokkaampaa myös toissijaisuusperiaatteen mukaista. Tämän rakenteen olisi myös oltava osa uutta energiapolitiikan ohjausjärjestelmää.

8. tähdentää, että uudella YMP:llä voi olla olennainen rooli kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisessä sekä hiilidioksidin talteenottoon kannustamisessa maa-, metsä- ja karjatalouden aloilla.

9. korostaa paikallis- ja aluetason perustavaa roolia ilmastonmuutokseen, uusiutuvan energian kehittämiseen ja energiatehokkuuteen liittyvän politiikan laatimisessa ja täytäntöönpanossa, mutta muistuttaa myös, että kyseisten tahojen toiminta ei ole optimaalista ilman työlle annettavaa tunnustusta eli toimivaltuuksien ja taloudellisten resurssien osoittamista pitkällä aikavälillä.

10. kehottaa komissiota tunnustamaan paikallis- ja alueviranomaisten roolin ja hyödyntämään niiden toimintaa ilmasto- ja energiahaasteisiin vastaamisessa sekä ottamaan ne mukaan vuoteen 2030 ulottuviin toimintapuitteisiin ja uuteen energiapolitiikan ohjausjärjestelmään monitasoisen hallinnon periaatteiden – joissa tunnustetaan kunkin hallintotason rooli tehokkaan julkisen politiikan toteuttamisessa – mukaisesti.

11. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia tarttumaan vielä nykyistäkin aktiivisemmin ilmastohaasteeseen asettamalla omat kunnianhimoiset tavoitteet vuodeksi 2030 ja viemään aloitteita yhdessä eteenpäin joulukuussa 2015 Pariisissa järjestettävää COP21-kokousta silmällä pitäen jatkaen suoraan siitä, mitä Varsovassa marraskuussa 2013 pidetyssä COP19-kokouksessa päätettiin paikallis- ja alueviranomaisten aseman tunnustamisesta maailmanlaajuisen sopimukseen pyrittäessä.

#### **B. Kolme toisistaan erottamatonta tavoitetta**

12. toteaa, että kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoite on toki olennaisen tärkeä selkeän viestin välittämiseksi siitä, että kaikki saastumisen kustannukset täytyy ottaa huomioon eli saastumista tulee vähentää, mutta korostaa, että on yhtä tärkeää täydentää tätä tavoitetta uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevilla tavoitteilla, jotta energia-alan muutos johtaa varmasti vähähiiliseen talouteen, joka on turvattu, kilpailukykyinen ja kestävä kehityksen periaatteiden mukainen ja jolla on mahdollinen synergiavaikutus ilmastonmuutokseen.

13. korostaa tarvetta asettaa sitovia tavoitteita, jotka auttavat ohjaamaan investointeja puhtaan teknologian kehittämiseen. Tämän lisäksi on kiireellistä tarjota sääntelyvarmuutta niille, jotka investoivat vähähiilisiin teknologioihin. Jäsenvaltioiden on taattava yksiselitteinen ja vakaa säädöskehys estämään uusien säännösten taannehtivuutta.

14. muistuttaa, että taakan tulee jakautua oikeudenmukaisesti maiden, alueiden ja kuntien välillä ja että on otettava huomioon aluesuunnitteluun liittyvät rajoitukset ja uusiutuvien energialähteiden saatavuus paikallistasolla estämättä alueita ja kuntia etenemästä halutessaan muita nopeammin.

15. korostaa, että EU-tason ja jäsenvaltioiden politiikkaa laadittaessa on pidettävä mielessä tarve pitää energialasku kohtuullisena ja että energiatehokkuus on tässä yhteydessä keskeinen väline, sillä sen ansiosta kuluttajat ja EU:n jäsenvaltiot voivat säästää yli 200 miljardia euroa joka vuosi vuoteen 2030 asti<sup>(1)</sup>. Lisäksi komitea katsoo, että jäsenvaltioita sekä paikallis- ja alueviranomaisia olisi kehotettava toteuttamaan erityisiä perheille ja muita heikommassa asemassa oleville kuluttajille suunnattuja toimenpiteitä energiaköyhyyden torjumiseksi. Yhden ensisijaisista keinoista parantaa energiatehokkuutta on oltava rakennusten kunnostaminen, joka voi luoda merkittävästi työpaikkoja yhteiskunnallisesti erittäin herkälle rakennusosalalle. Lisäksi se mahdollistaa innovoinnin energiatehokkaiden ja biopohjaisten uusien materiaalien alalla, mikä merkitsee investoimista tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin. Siksi EU:n tasolle täytyy perustaa erityisiä rahastoja rakennusten energiatehokkuuden parantamista varten.

#### **C. Euroopan energiaomavaraisuus**

16. muistuttaa, että Eurooppa on maailman suurin energiantuoja ja katsoo, että nykyistä kunnianhimoisemmat eurooppalaiset tavoitteet, joilla pyrittäisiin saavuttamaan energiansäästöjä vuoteen 2030 mennessä ja samalla lisäämään uusiutuvan energian osuutta, vähentäisivät merkittävästi Euroopan energiantuontia ja parantaisivat sen energiaomavaraisuutta.

<sup>(1)</sup> Ecofys, helmikuu 2013: *Saving energy: bringing down Europe's energy prices for 2020 and beyond.*

17. Yhden ensisijaisista keinoista parantaa energiatehokkuutta on oltava rakennusten kunnostaminen. Samalla on myös rakennettava uusia, energiatehokkaita asuntoja. Ei olisi kuitenkaan järkevää tehdä päätöksiä näistä kysymyksistä yhden ainoan näkökulman pohjalta. Paikallis- ja alueyhteisöt ovat tarkoituksenmukainen taso, jolla konkreettiset päätökset voidaan tehdä asianmukaisesti. Tämän pitäisi johtaa siihen, että luodaan merkittävästi työpaikkoja yhteiskunnallisesti erittäin herkälle rakennusallalle. Lisäksi se mahdollistaa innovoinnin energiatehokkaiden ja biopohjaisten uusien materiaalien alalla, mikä merkitsee investoimista tutkimukseen, kehitykseen ja innovointiin.

18. korostaa, että uusiutuvista energialähteistä voitaisiin saada lähes puolet Euroopan kuluttamasta energiasta vuonna 2030 (lähteet: Fraunhofer-instituutti <sup>(2)</sup> ja Saksan ilmailu- ja avaruusalan keskus <sup>(3)</sup>).

19. korostaa energiansäästöpotentiaalın tärkeyttä; energiansäästömahdollisuuksia on eniten niissä EU-maissa, joihin tuodaan eniten kaasua ja öljyä. EU:n energiatehokkuuteen investoiminen vuoteen 2030 mennessä auttaisi EU:ta vähentämään tuntuvasti energian tuontia Eurooppaan ja parantaisi näin EU:n energian toimitusvarmuutta sekä aiempaa tehokkaampien, turvallisempien, taloudellisempien ja työpaikkoja luovien uusien teknologioiden kehittämistä.

20. katsoo, että EU:n energiaomavaraisuutta ja energian toimitusvarmuutta voitaisiin parantaa kaikkien paikallisten uusiutuvien energialähteiden hyödyntämisen ohella myös kehittämällä energian sisämarkkinoita esimerkiksi kuluttajien pienimuotoisesti tuottaman uusiutuvan energian, uusien yhteenliittäntöjen, energian varastoinnin ja älyverkkojen avulla, minkä saavuttamiseksi kaikki jäsenvaltiot veloitetaan hyväksymään asiaa edistävä säännöstö, ja korostaa, että uusiutuvien energialähteiden monipuolisuus hillitsee hintojen vaihtelua, vähentää energijärjestelmän haavoittuvuutta ja mahdollistaa toimituskatkosten välttämisen.

21. katsoo, että Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden on helpotettava energiainfrastruktuurien muuntamista parantamalla rajatylittäviä yhteenliittäntöjä. Erityisen kiireellistä tämä on kauimpana sovitusta tavoitteesta olevien valtioiden välillä. Tavoitteena on taata sähkövirran yhteenliittäntöjen tasoksi vähintään 10 prosenttia tuotantokapasiteetista.

#### D. Päästökauppajärjestelmän rakenneuudistus

22. suhtautuu myönteisesti ns. takapainottamisen (*backloading*) hyväksymiseen päästökauppajärjestelmän toiminnan parantamiseksi, mutta on sitä mieltä, että päästökauppajärjestelmän rakenteellinen uudistaminen on välttämätöntä. Komitea kannattaa tässä yhteydessä Euroopan komission ehdotusta luoda myös "markkinavakausvaranto", joka tulisi kuitenkin ottaa käyttöön jo hyvissä ajoin ennen vuotta 2020. Komitea pitää välttämättömänä, että vakausvarantoa täydennetään muilla toimenpiteillä, kuten poistamalla päästöoikeuksien ylijäämää pysyvästi ja asettamalla pohjahinta.

23. kehottaa Euroopan komissiota rajoittamaan kansainvälisten hiilihyvitysten ostamiseen turvautumista. Hyvitykset estävät EU:ssa tarvittavien rakenteellisten muutosten käynnistämisen eivätkä myöskään edistä investoimista EU:n alueeseen. Komitea kehottaa lisäksi toteuttamaan toimenpiteitä, joilla kannustetaan varastoimaan hiiltä kestävästi hoidettuihin metsiin.

24. katsoo, että osa päästökaupan tuotoista tulee käyttää paikallis- ja aluetasolla toteutettaviin toimenpiteisiin.

25. katsoo, että on tärkeää kehittää edelleen myös muita yhteisiä ohjauskeinoja ilmastonmuutosvaikutusten vähentämiseksi, kuten ekologista suunnittelua ja julkisia hankintoja. Hiilidioksidivero on tehokas ohjauskeino, jota voidaan kehittää siitä saatujen myönteisten kokemusten pohjalta.

#### E. Paikallisen tuotannon edut

26. katsoo, että kuluttajien pienimuotoisesti uusiutuvista lähteistä tuottaman energian tulee olla yksi ratkaisusta, joita tuetaan EU:n tulevilla energia-alan toimilla, sillä se parantaa Euroopan talouden kykyä sopeutua hintojen vaihteluun. Samalla tulisi velvoittaa kaikki valtiot antamaan kyseisen tavoitteen saavuttamista edistävää lainsäädäntöä.

27. katsoo, että erityistä huomiota on annettava kansalaisten paikallisella ja alueellisella tasolla muodostamille osuuskunnille, jotka edistävät uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käyttöä, koska ne ovat yhtäältä lisäenergian tarjoajia ja toisaalta parantavat merkittävästi ihmisten tietoisuutta energian järkevästä käytöstä.

<sup>(2)</sup> Fraunhofer-Institut, toukokuu 2011: *Long Term Potentials and Costs of RES*.

<sup>(3)</sup> Greenpeace, 24. lokakuuta 2012: *EU-27 Energy [R]evolution*; WWF, 6. marraskuuta 2013: *Renewable energy: a 2030 scenario for the EU*.

28. toteaa, että ihmisten kannalta on hyödyllisempää, jos heitä lähinnä olevat viranomaistahot pystyvät tukemaan heitä parhaiten energiaongelmien ratkaisemisessa samantasoisin kustannuksin ja että kehitetään paikallisia energiantuotantoratkaisuja vastauksena maailmanmarkkinahintojen nousuun. Paikallis- ja alueyhteisöjen tulee myös energiantuotantolaitosten omistajina omaksua entistä merkittävämpi rooli uusiutuvien energialähteiden kehittämisessä.

29. muistuttaa tarpeesta varmistaa johdonmukaisuus EU:n kilpailuoikeuden ja EU:n energiapolitiikan peruseriaatteiden välillä ottaen huomioon, että kilpailuoikeuden suhteen EU:lla on yksinomainen toimivalta kun taas energiapolitiikan peruseriaatteiden mukaan EU ja jäsenvaltiot jakavat vastuun ja paikallis- ja alueyhteisöjen ja etenkin paikallisten ja alueellisten energiatoimistojen tärkeää roolia on kunnioitettava.

#### F. Paikallis- ja aluetaso kärjessä vastaamassa ilmasto- ja energiahaasteisiin

30. toteaa lukuisten viimeaikaisten sään ääri-ilmiöiden osoittaneen, että paikallistahot joutuvat kärsimään toimittoimuuden suorista seurauksista ja maksamaan kovan hinnan tulevista ongelmista, ellei energia-alan muutosta vauhditeta.

31. panee merkille, että UNDP:n<sup>(4)</sup> arvion mukaan yli 70 prosenttia ilmastonmuutoksen lieventämistoimenpiteistä ja jopa 90 prosenttia ilmastonmuutokseen sopeutumiseen tähtäävistä toimenpiteistä on paikallisviranomaisten toteuttamia.

32. muistuttaa, että Euroopan unionilla on strategia ilmastonmuutokseen sopeutumiseksi ja että suurimmat ilmastonmuutokseen sopeutumiseen liittyvät haasteet kohdistuvat tulevana vuosikymmeninä alue- ja paikallisyhteisöihin. Alueilla ja kunnissa olisikin ryhdyttävä suuriin ponnistuksiin ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien ohjelmien käynnistämiseksi ottaen huomioon myös tarve tarkistaa strategiaa vuoden 2020 jälkeiseksi ajaksi, ja tähän on osoitettava Euroopan unionin varoja.

33. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat kansalaisia lähellä olevina tahoina auttaa tiedottamaan ja valistamaan energia-alan muutostoitimien taloudellisista ja sosiaalisista hyödyistä paikallistasolla.

34. korostaa, että vuoteen 2030 ulottuvien toimintapuitteiden on perustuttava paikallistasolla toteutettaviin EU-aloitteisiin, joita on laajennettava; tällaisia ovat esimerkiksi EU:n kaupunginjohtajien ilmastopimus (jota komitea haluaisi jatkettavan vuoteen 2030), *Mayors Adapt* -aloite ja muut EU:n rahoittamat hankkeet. Komitea kehottaa tässä yhteydessä Euroopan komissiota varmistamaan politiikan johdonmukaisuuden sekä eri aloitteiden välisen synergian sekä ottamaan AK:n asianmukaisella tavalla mukaan niiden suunnitteluun ja täytäntöönpanoon. Nämä EU:n tarjoamat mahdollisuudet tulisi saattaa myös pienten kaupunkien ja maaseutualueiden ulottuville.

35. painottaa, että pidemmälle pääsemiseksi paikallis- ja alueviranomaisten on hyödyllistä asettaa vuoteen 2030 asti erillisiä määrällisiä tavoitteita, jotka koskevat päästöjen vähentämistä, uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa ja energiansäätöä ja niitä on tuettava tarvittavilla paikallis- ja aluetason strategioilla paikallis- ja alueyhteisöjen aloitteiden vauhdittamiseksi. Nämä tavoitteet voidaan asettaa muun muassa vahvistamalla ja laajentamalla kaupunginjohtajien ilmastopimusta, jota tulisi jatkaa vuoden 2020 jälkeen.

36. esittää, että Euroopan komissio tekisi ehdotuksia energia-alan muutostoitimien rahoittamiseksi muun muassa EIP:stä, joka voisi tukea olemassa olevia tai perustettavia paikallisia rahoitusrakenteita vuosiksi 2014–2020 tarjolla olevan EU-rahoituksen (Life+Clima, rakennerahastot, Horisontti 2020 -puiteohjelma, Verkkojen Eurooppa jne.) lisäksi.

37. kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia yhdistämään voimansa tämän lausunnon pohjalta ja tuomaan yhdessä äänensä kuuluville ennen COP21-kokousta ja sen jälkeen. Tärkeä välivaihe on Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerin 23. syyskuuta New Yorkissa järjestämä ilmastohuippukokous.

Bryssel 8. lokakuuta 2014

Alueiden komitean  
puheenjohtaja

Michel LEBRUN

<sup>(4)</sup> UNDP:n raportti *Charting a new low-carbon route to development: A primer on integrated climate change planning for regional governments* (2009).